

Er brandbæger en biplante ?

Bodil Krenzen har sendt redaktionen en artikel fra den tyske avis "Der Nordschleswiger" om en hidtil upåagtet plante, brandbæger.

Artiklen har som overskrift : "Brandbæger er gift for honningen" og henviser til, at brandbæger breder sig langs vejkanter, på marker (måske især brakmarker) og i haver.

Planten indeholder en gift, som hvis bierne trækker på den, lander i honningen og siden i den menneskelige organisme. Giften hedder **pyrrolizidin-alkaloid** og er under mistanke for at forvolde leverskader og forårsage leverkræft selv i meget små mængder. Forekomsten af planten er stigende i takt med, at det er blevet forbudt at sprøjte brakmarkerne.

Brandbægerne er planter, som kan forekomme på græsarealer. Normalt vil husdyr græsse udenom planten, men hvis forekomsten på marken er stor, vil især heste æde den.

Landskonsulent Eric Clausen skriver om brandbæger :

I frisk tilstand undgår de fleste heste normalt at æde den giftige brandbæger, men når planterne er tørret, mister de den bitre smag og ædes gerne af heste.

Brandbægeren står i fuldt flor mange steder her sidst på sommeren og udgør en reel risiko for hestene. Planten trives især på sandet jord, i grøfter, vejkanter og langs skovbryn.

Brandbæger er meget giftig for heste, og alene i England dør 500 heste årligt som følge af brandbægerforgiftning. Her i landet har der været akutte forgiftninger, men mere almindeligt har været snigende kroniske forløb.

Tilsvarende bør man være meget opmærksom på, om der er kommet brandbæger med i høet, netop fordi hestene ikke selv kan fravælge de giftige planter når disse er tørret.

Brandbæger er ikke attraktiv for bierne, hverken som nektarkilde eller pollenkilde, men når der ikke er andet at trække på, vil de selvfølgelig hente, hvad der er muligt. Det samme ses med majs, hvor bierne også henter store mængder majs pollen ind

sidst på sæsonen – uagtet at majspollen har en så dårlig foderværdi, at levealderen for bilarver, der opfodres med majspollen, nedsættes meget.

Nicolaj Wium skriver i tfb's blog, at man i Holland sidste år havde store forekomster af brandbæger i de små jordlodder indenfor højspændingsmasterne, hvor jorden ikke blev behandlet. Honning fra bier i nærheden blev undersøgt og alkaloidet pyrrolizidin var også i honningen. Så anbefalingen er - ved rigeligt blomstrende brandbæger - flyt bierne eller bekæmp brandbægerne.

Der blev sat bier ud i områder med masser af brandbæger, netop for at måle honningens indhold af pyrrolizidin derfra. Indholdet viste sig at være 4.000 - 29.000 mikrogram per kg honning. Dvs. 40 mikrogram til en mad med 10 gram honning i bedste fald. Honningen blev også analyseret for pollen. Der var op til 6 % pollen fra brandbæger i honningerne, dvs. pyrrolizidin indholdet ikke er fra pollen alene, men også direkte fra nektaren fra brandbæger.

Nicolaj Wium skriver videre, at engbrandbæger bliver spist af natsværmeren "Blodplet's" larver. De bliver derved selv giftige, og undgår så at blive spist. Kan man kalde det biologisk bekæmpelse, spørger han ?

Bodil Krenzen slutter med en anbefaling af, at brandbæger kommer på linje med bjørneklo, når det drejer sig om bekæmpelse. Man skal desuden huske, at planten også er giftig for mennesker. Derfor er det nødvendigt at tage handsker og trøje på, når man bekæmper den med håndkraft.

Firmaet Bayer skriver om Almindelig brandbæger, *Senecio vulgaris*, at den blomstrer fra marts til november. Den er meget almindelig og kan være et problem i majsmarker, hvor den dog let kan bekæmpes med "MaisTer".

På NaturErhvervstyrelsen's hjemmeside kan man læse, at der ikke udbetales eu-støtte til landbrugsarealer med permanent græs og græs i omdrift, hvis plantedækket består af mere end 50 % af f.eks. våd-bundsplanter, stive græsarter, vedplanter, aggressive plantearter eller giftige plantearter.

De giftige plantearter, der nævnes, er blandt andet brandbæger og fingerbøl (*Digitalis*)